תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד [א]ור' יהושע אומר [א]אף יטמאנה ביד שאני התם דלטומאה קא אזלא כי אתא רב יצחק תני כבשי עצרת ששחטן שלא כמצותן פסולין [א] ותעובר צורתן ויצאו לבית השריפה אמר [ב] רב נחמן מר דמקיש להו לחטאת תני פסולין תנא דבי לוי דגמר שלמי חובה משלמי נדבה תני כשרים [ג]דתני לוי ושאר [ב]שלמי נזיר ששחטן שלא כמצותן [ג](כשרין ולא עלו לבעלים לשם חובה ו)נאכלין ליום ולילה ואין טעונין לא לחם ולא זרוע מיתיבי [ד][ז]אשם בן שנה והביא בן שתים בן שתים והביא בן שנה פסולין ותעובר צורתן ויצאו לבית השריפה אבל [ד]עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן כשרין כללו של דבר כל הכשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה וכל הפסול בחטאת פסול באשם חוץ משלא לשמו האי תנא תנא דבי לוי הוא תא שמע [ה]דתני לוי [ה]אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן כשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין [ו] ואם איתא ליגמר משלמים שלמים גמר אשם משלמים לא גמר ואי גמר שלמים משלמים ליגמר נמי אשם מאשם אשם נזיר ואשם מצורע מאשם גזילות ואשם מעילות [ז] או אשם גזילות ואשם מעילות מאשם נזיר ואשם מצורע אמר רב שימי בר אשי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שלא בהכשירו ואין דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שבהכשירו ולא והא תניא [י]מנין ליוצא שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה

תנא

תרד ותטמא. אע"ג דמיפסלא לחולין דעד השתא הוו חזו ליה בימי [ה] טומאה והשתא לא חזו למידי: **ולא יטמאנה ביד.** לקבלה בכלים טמאים כדי להציל החולין: **אף** [ו] **יטמא ביד.** אלמא[ו] חטא בתרומה כדי שתזכה בחולין: **דלטומאה** [ז] **אזלא.** אם תפול בחולין נמי אבודה [ח] לאו חוטא הוא: **כי אתא רב יצחק תנא שלא כמצותן.** שלא לשמן. ל"א [ט] שדינן בני שנה והביא בני שתים ומפי המורה שמעתיהו ומפי רוב הגאונים ולשון אחרון אינו כלום דאם כן מאי ששחטן שהביאן מיבעי ליה: **ותעובר צורתן.** לפי שאין שורפין קדשים עד שיפסלו בלינה משום בזיון קדשים אלא אם כן פסולו בגופו כגון פיגול וטמא: **דמקיש** (א) ה. [י] דכתיב גבי חטאת (ויקרא כג) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים: **תני פסולין.** כחטאת דתנן (זבחים ב.) כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח וחטאת. ולאידך לישנא מדמי להו לחטאת שעברה שנתה דפסולה כדתנן חמש חטאות מתות במסכת תמורה (טו.): **שלמי חובה משלמי נדבה.** דכשרין שלא לשמן דבכלל כל הזבחים הן. ולאידך לישנא אם נדר טלה לשלמים והביא איל כשר כדאמרינן בפ' הרי עלי [עשרון] (לקמן קז:) קטן והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא ואפי' רבי מודה דזבח כשר: **ושאר שלמי נזיר.** (ב) [יא] [ט]דלעיל מיניה קאי אקרבנות נזיר בתוספתא דנזיר בפרק נזיר שאכל אחד מכל האיסורין וקתני הראויין לבוא בן שנה והביאו בן שתים [יב] שתים והביאו בן שנה תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו ושאר [יג] שלמים כגון שלמי נזיר דחובה הן ששחטן שלא כמצותן שלא לשמן. ולאידך לישנא בן שנה דשלמי נזיר איל כתיב בהו ואיל בן שתי שנים: **כשרין.** כשלמי נדבה ונאכלין ליום ולילה כחומר שלמי נזיר דדינו כדין תודה דאמר מר[י] שלמיו לרבות שלמי נזיר: **ואין טעונין לא לחם ולא זרוע.** הואיל ואין הנזיר ניתר בהן [יד]. קתני מיהא כשרין ואע"ג דאיתקש לחטאת דכתיב וכבשה אחת בת שנתה תמימה לחטאת ואיל אחד תמים לשלמים (במדבר ו) אלמא מגמר שלמים משלמים חובה מנדבה עדיף ליה: **אשם בן שנה.** כגון דנזיר טמא ומצורע דכתיב[כ] כבש: **בן שתים.** כגון גזילות ומעילות דכתיב [טו] איל[ל]: **עולת נזיר ויולדת ומצורע.** דכתיב בהו כבש[מ]: **בן שתי שנים כו' כשרין.** דגמרינן מעולת נדבה דאם נדר קטן והביא גדול הזבח כשר: **חוץ משלא לשמו.** דפסול בחטאת וכשר באשם. וקשיא לר' יצחק דקתני בהדיא דגמר עולת חובה מעולת נדבה ואע"ג דגבי חטאת כתיבי עולת מצורע ועולת נזיר לא מקשי לה לחטאת למיפסלינהו בני שתי שנים דמגמר חובה מנדבה עדיף ורבי יצחק נמי ליגמר שלמי חובה משלמי נדבה בין [טז] שלא לשמו בין לב' שנים. ואי קשיא מאי שנא אשם [יז] שלא כמצותו פסול יותר מעולה תריץ משום דלא אשכחן אשם [יח] נדבה למגמר מיניה: **תנא דבי לוי.** דגמר חובה מנדבה ולא גמר חובה מחובה: **מחוסר זמן בבעלים.** קודם שיכלו שבעת ימי ספירתן דאין אשם אלא כנזיר טמא: **ואי איתא.** דגמר תנא דבי לוי חובה מנדבה לגמר אשם בן שתי שנים משלמים דנדבה בן שתי שנים [יט]: **דנין דבר שלא בהכשרו.** כגון [כ] שלמי נדבה שבאו שלא בהכשרן כגון שלא לשמן או קטן והביא גדול: **ואין דנין דבר שלא בהכשרן.** כגון אשם נזיר בן שתים מדבר שבהכשרן מאשם גזילות בן שתים שהרי הכשירו בכך [ג]: **יוצא בבמה.** הכשירו בכך דהא ליכא קלעים:

תנא

כבשי עצרת ששחטן שלא כמצותן פסולין. פירש בקונטרס שלא לשמן והא דתנן (זבחים דף ב.) כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין חוץ מן הפסח והחטאת ולא מפיק כבשי עצרת דלא פסיק ליה לאפוקי שלמים אי נמי כי קתני באין בגלל עצמן באין בגלל לחם לא קתני והא דלא ממעטינן להו מאותה לחטאת כי היכי דממעטינן אשם כיון דליתקש לחטאת ואתו בהדיה דכתיב (ויקרא כג) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים ותימה מנא ליה דטעמא משום היקשא דלמא הואיל ובאים להתיר חדש במקדש ולא התירו [ז] ואמאי איתותב רב בפ"ק (לעיל ד.) וי"ל דא"כ ליחשוב [ס] [נמי] רב כבשי עצרת והכא נמי ליחשוב מנחת העומר ואשם נזיר ומצורע אי נמי הלחם הוא המתיר וכבשים דמתירין לחם לא איקרו מתיר אי נמי לחם נמי לא מיקרי מתיר [ע] (היא) כיון דקודם לשתי הלחם אם הביא כשר ומיהו קשה לפי זה דכי פריך בסמוך ליפרוך מההיא דלייתינן לעיל כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן הדם יזרק והבשר יאכל וכל"א שפירש בקונטרס נראה שלא כמצותן בן שנה והביאו בן שתים [כא] והא דלא נקט לשון הבאה דשייכא גבי בן שנה והביא בן שתים משום דהוי שלא בזמנו ומחוסר זמן בכלל ובתוספתא דנזיר קתני בהן דבסמוך שהביאן שלא כמצותן:

תעובר צורתן. הא תנא [*] דרבה בר אבוה הוא [כב] דאפי' פיגול בעינן [פ] צורה דבפ"ק דזבחים (דף ד.) קרינן לשינוי קודש פסולו בגופו ואיכא דאמרי כל שפסולו בגופו ישרף מיד: **ותנא** דבי לוי. לא מקיש להו לחטאת להא מילתא אבל כולי עלמא אית להו לענין זכרי כהונה פ' איזהו מקומן (זבחים דף נה.) לגבי כבשי עצרת אבל לענין הא לית ליה דהא שלמי נזיר איתקשו לחטאת ואפי' הכי סברי דכשרין:

איתיביה אשם בן שנה. הא דלא פריך ממתני' דפ' בתרא דזבחים (דף קיב:) דקתני בה עולת נזיר ועולת מצורע קודם זמנו ששחטן בחוץ חייבין והיינו טעמא משום דחזיא לעולת נדבה בפנים וקודם זמנו לא חזי לנזיר ומצורע לא דמי כלל להכא דהתם אינהו גופייהו חזו לעולה אבל הכא מייתינן דגמר חובה מנדבה תימה דבפ' אלו קדשים (תמורה דף יט:) [ג] תנן אשם בן שנה והביאו בן שתים בן שתים והביאו בן שנה כשרים ולא עלו לבעלים לשם חובה רבי שמעון אומר כל עצמן אינם קדושים והשתא האי דקתני הכא פסולין לא כרבי שמעון ולא כרבנן ויש לומר כדמשני פרק בתרא דזבחים (דף קטו.) דפריך מהא דתני לוי אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן מחוסר זמן בבעלים שחטן בחוץ חייב ומשני כאן לשמן כאן שלא לשמן פירוש שלא לשמן כשרין [כג] לשמן פסולין [כד] ומיהו קשה לרב הונא דלית ליה התם דליכא מידי דפסול לשמו וכשר שלא לשמו ומאי משני מהא ואין לתרץ בהפריש שתי אשמות לאחריות כדמשני [ק] אליבא דרב דימי דמדקתני לא עלו משמע דאין מנוה בכך ותו אמאי איצטריך למיתני [כה] לא עלו לבעלים לשם חובה פשיטא דלא עלו כיון דשלא לשמן איתעביד [כו] [ר]:

אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן כשרין. מהכא לא מלי לאוכוחי דילפינן אשם משלמים מדמכשר בהו שלא לשמן דאותה דגבי חטאת הוא דממעט ליה ולא דמי לשלמי ציבור דלא ממעטינן מאותה אלא קרבנות יחיד והא דלא עלו לבעלים לשם חובה מסברא הוא ולא מטעם מילף ואי שלא כמצותן דלעיל לאו היינו שלא לשמן ניחא טפי והא דכי אמרי לעיל האי תנא דבי לוי הוא לא בעי למיפרך מגופה אמאי פסולין דדלמא האי דמכשר עולה דחזי לנדבה אבל אשם דלא חזי לנדבה מיפסל ותנא אחרינא הוא אבל מלוי אלוי פריך שפיר דשלמי נזיר נמי לא חזו לנדבה דטובא איתפלגו:

עין משפט נר מצוה

קבג א מיי' פי"ג מהל' תרומות הלכה ד:
קבד ב מיי' פט"ו מהל' פסוה"מ הלכה כ:
קבה ג ד מיי' פ"ד שם הלכה ט [ס]:
קבו ה מיי' פט"ו מהל' פסוה"מ הלכה כ:

◆

שיטה מקובצת

א) ותעובר צורתן. תימה הא אמרינן [בפסחים דף לד:] כל שפסולו בגופו ישרף מיד. וכן שנה שהביא בן שתים פסול בגופו וכן פסול שלא לשמה הוי פסול בגופו

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

גליון הש"ס

מוסף רש"י

רבינו גרשום